

Therese Helgesson
Naturskydd och tillsyn
Naturavdelningen
036-39 50 32

Bildande av naturreservatet Berget i Jönköpings kommun

Beslut

Länsstyrelsen förklarar med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken (1998:808, MB) området Berget, som det avgränsas på bifogad karta (bilaga 1) och med de gränser som slutligen utmärks i fält, som naturreservat.

Syftet med naturreservatet är att:

- bevara och vårda lövskog med ett betydande inslag av grova och/eller gamla ädellövträd
- bevara och vårda barrblandskog med senvuxna ekar i en solexponerad västbrant
- bevara biologisk mångfald knutna till dessa miljöer

Syftet ska uppnås genom att:

- grova lövträd frihuggs
- begränsning av gran får ske
- barrblandskogen lämnas i huvudsak för fri utveckling
- på en avverkningsyta etableras lövskog

För att tillgodose syftet med naturreservatet beslutar Länsstyrelsen med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ MB samt 22 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m., att nedan angivna föreskrifter ska gälla för naturreservatet (se **Naturreservatsföreskrifter**).

Länsstyrelsen fastställer, med stöd av 3 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m., de mål och riktlinjer för områdets långsiktiga vård som framgår av den till beslutet hörande skötselplanen.

Uppgifter om naturreservatet

ADMINISTRATIVA DATA

Namn	Berget
Areal	8,2 hektar
Beslut om Natura 2000	Nej
Kommun	Jönköping
Socken	Gränna
Lägesbeskrivning	Ca 5 km nordost om Gränna
Fastigheter	Åsvarp 1:7
Fastighetsägarkategori	Staten (Naturvårdsverket)
Gräns	Enligt beslutskarta, bilaga 1.
Förvaltare	Länsstyrelsen i Jönköpings län

BESKRIVNING AV OMRÅDET

Berget ligger mellan E4:an och gamla riksettan, ungefär 5 km norr om Gränna. Den södra delen av området utgörs av gammal trädbeklädd betesmark som idag är en lövskog. I området finns ett tiotal grova spärrgreniga ekar. De unga lövträden är till största delen björk, asp och hassel. I området finns även ett mindre klibbalkärr med vattenspegel. I norr övergår naturtypen till granblandskog med inslag av ek och asp. Hela naturreservatet ligger i en sluttning ned mot Vättern och är delvis brant och kuperad. Höjdskillnaden inom reservatet är cirka 35 m och i de brantaste partierna går berg i dagen.

Naturreservatsföreskrifter

A. FÖRESKRIFTER ENLIGT 7 KAP. 5 § MB OM INSKRÄNKNINGAR I RÄTTEN ATT ANVÄNDA MARK- OCH VATTENOMRÅDEN

Inom naturreservatet är det förbjudet att:

1. bedriva skogsbruk eller på annat sätt skada eller transportera bort hela eller delar av levande eller döda träd eller buskar
2. borra, spränga, gräva, schakta, utfylla, tippa eller utföra annan mekanisk markbearbetning
3. anordna upplag av något slag
4. dika
5. bedriva täkt av något slag
6. uppföra byggnad, parkerings- eller campingplats eller annan anläggning

7. framföra motordrivet fordon. Undantag gäller för uttransport av fällt vilt med mindre fordon på fastmark samt även befintliga vägar enligt beslutskartan
8. anlägga mark- eller luftledning, mast eller antenn
9. anlägga väg, led, bro eller spång
10. plantera in för området främmande arter
11. använda kemiska bekämpningsmedel, kalk eller andra växtnäringsämnen

Utan länsstyrelsens tillstånd är det förbjudet att:

12. uppföra stängsel

***B. FÖRESKRIFTER ENLIGT 7 KAP. 6 § MB OM
FÖRPLIKTELSE FÖR ÄGARE OCH INNEHAVARE AV
SÄRSKILD RÄTT ATT TÅLA VISS INTRÅNG***

Ägare och innehavare av särskild rätt ska tåla att följande anordningar utförs och att följande åtgärder vidtas:

1. utmärkning av naturreservatet enligt Naturvårdsverkets anvisningar
2. uppsättning och underhåll av informationstavla
3. utförande av naturvårdsinriktade restaureringsåtgärder av engångskaraktär som innefattar stängsling av avverkat område i syfte att gynna etablering av lövskog (område B3, bilaga 1)
4. utförande av naturvårdsinriktade löpande skötselåtgärder som innefattar frihuggning av grova lövträd, skapande av död ved och röjning av ung gran
5. mekanisk bekämpning av invasiva främmande arter
6. genomförande av undersökningar av djur- och växtarter samt av mark- och vattenförhållanden, inklusive uppföljning av bevarandemål

***C. ORDNINGSFÖRESKRIFTER ENLIGT 7 KAP. 30 § MB OM
RÄTTEN ATT FÄRDAS OCH VISTAS INOM
NATURRESERVATET SAMT OM ORDNINGEN I ÖVRIGT
INOM NATURRESERVATET***

Inom naturreservatet är det förbjudet att:

1. förstöra eller skada fasta naturföremål, träd eller buskar eller delar av träd eller buskar
2. samla in mossor, lavar eller vedsvampar. Undantag gäller insamling av enstaka exemplar för den artbestämning som inte låter sig göras i fält.
3. varaktigt sätta upp tavla, skylt, inskrift, affisch eller därmed jämförlig anordning
4. gräva upp växter
5. samla in insekter med fällor som dödar

6. ställa upp motorfordon, husbil eller husvagn

Föreskrifterna under A och C ovan ska inte utgöra hinder för förvaltaren av naturreservatet att utföra de åtgärder som behövs för att uppnå syftet med naturreservatet och som framgår av föreskrifterna under B ovan och som preciseras i fastställd skötselplan. Föreskrifterna ska inte heller utgöra hinder för normalt underhåll av befintliga vägar inom naturreservatet enligt beslutskartan bilaga 1. Från föreskrifterna undantas åtgärder för vetenskaplig undersökning eller motsvarande för vilka tillstånd erhållits av Länsstyrelsen. Vid en insamling för artbestämning bör fynden rapporteras till Länsstyrelsen och/eller Artdatabanken.

Länsstyrelsen vill erinra om att även andra lagar, förordningar och föreskrifter än naturreservatsföreskrifterna gäller eller kan komma att gälla för området.

Bakgrund

Hösten 2008 inkom till Länsstyrelsen från markägaren till Åsvarp 1:7 förfrågan om Länsstyrelsen hade möjlighet att bilda naturreservat på fastigheten. Länsstyrelsen inventerade området vintern 2008. Området innehåller höga naturvärden och kunde prioriteras i Länsstyrelsens reservatsarbete. 2009 beställdes värdering av aktuell fastighet samt förhandling om ersättning. Senare samma år förvärvades aktuell fastighet av Naturvårdsverket. 2010 och 2012 avverkades en del av granbeståndet på fastigheten som en första restaureringsåtgärd.

Samråd enligt 25-26 §§ förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. har skett med Naturvårdsverket, Skogsstyrelsen samt Jönköpings kommun.

I december 2010 skickades förslag till beslut och skötselplan på remiss till sakägare, Naturvårdsverket, Skogsstyrelsen, Jönköpings kommun och intresseorganisationer. Sakägare förelades samtidigt att inkomma med yttrande. Remissyttrande har inkommit från Naturvårdsverket, Skogsstyrelsen, Jönköpings kommun, samt ett par sakägare. Alla inkomna synpunkter har behandlats och delvis beaktats. Länsstyrelsens bemötande av inkomna synpunkter redovisas under rubriken bedömning.

Remissvar har inkommit från Naturvårdsverket, Skogsstyrelsen och Jönköpings kommun som alla tillstyrker förslaget. Jönköpings kommun tycker att mer mark borde ingå i reservatet då angränsande marker har höga naturvärden och ingår i kommunens naturvårdsprogram 2011.

Motivering

BESTÄMMELSER

Enligt 7 kap. 4 § MB får ett mark- eller vattenområde av länsstyrelsen förklaras som naturreservat i syfte att bevara biologisk mångfald, vårda och bevara värdefulla naturmiljöer eller tillgodose behov av områden för friluftslivet. Ett område som behövs för att skydda, återställa eller nyskapa värdefulla naturmiljöer eller livsmiljöer för skyddsvärda arter får också förklaras som naturreservat.

Enligt 7 kap. 5 § MB ska i ett beslut om att bilda naturreservat skälen för beslutet anges. I beslutet ska också anges de inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden som behövs för att uppnå syftet med naturreservatet, såsom förbud mot bebyggelse, uppförande av stängsel, upplag, schaktning, täkt, uppodling, dikning, plantering, avverkning, jakt, fiske och användning av bekämpningsmedel. En inskränkning får innebära att tillträde till området förbjuds under hela eller delar av året.

I 7 kap. 6 § MB anges att om det behövs för att tillgodose syftet med ett naturreservat, får länsstyrelsen förplikta ägare och innehavare av särskild rätt till fastighet att tåla sådana intrång som att det inom området

1. anläggs vägar, parkeringsplatser, vandringsleder, raststugor, tältplatser, badplatser, sanitära inrättningar eller liknande anordningar,
2. bereds tillträde till mark för allmänheten där allmänheten annars inte har rätt att vistas,
3. utförs gallring, röjning, slåtter, plantering, betesdrift, avspärrning eller liknande åtgärder, eller
4. genomförs undersökningar av djur- och växtarter samt av mark- och vattenförhållanden.

I 7 kap. 25 § MB anges att vid prövning av frågor om skydd av områden enligt detta kapitel ska hänsyn tas även till enskilda intressen. En inskränkning i enskilds rätt att använda mark eller vatten som grundas på skyddsbestämmelse i kapitlet får därför inte gå längre än som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

I 7 kap. 30 § MB stadgas att föreskrifter om rätten att färdas och vistas inom ett område som skyddas enligt detta kapitel och om ordningen i övrigt inom området får meddelas av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer, om det behövs för att tillgodose syftet med skyddet. Föreskrifterna ska gälla omedelbart, även om de överklagas.

I 2 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. anges bl.a. att länsstyrelsen ansvarar i länet för områdesskyddet.

Enligt 3 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. ska länsstyrelsen fastställa en skötselplan för ett naturreservats långsiktiga vård. En skötselplan ska ingå i varje beslut om bildande av ett naturreservat.

Länsstyrelsen får, enligt 22 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m., meddela föreskrifter enligt 7 kap. 30 § MB.

Av 2 kap. 6 § MB framgår att för en verksamhet eller åtgärd som tar i anspråk ett mark- eller vattenområde ska det väljas en plats som är lämplig med hänsyn till att ändamålet ska kunna uppnås med minsta intrång och olägenhet för människors hälsa och miljön. Bestämmelserna i 3 och 4 kap. ska, bl.a. vid prövning av frågor enligt 7 kap., tillämpas endast i de fall som gäller ändrad användning av mark- eller vattenområden.

Enligt 5 § förordning (1998:896) om hushållning med mark- och vattenområden m.m. ska den myndighet, som ska tillämpa bestämmelserna i 3 och 4 kap. miljöbalken i ett ärende, i beslutet ange om den prövade anläggningen, verksamheten eller åtgärden går att förena med en från allmän synpunkt lämplig användning av mark- och vattenresurserna samt med den för området gällande regionplanen eller kommunala översiktsplanen.

I 3 kap. 6 § andra stycket MB anges att områden som är av riksintresse för naturvärden, kulturmiljövärden eller friluftslivet ska skyddas mot åtgärder som kan påtagligt skada natur- eller kulturmiljön. Av 3 kap. 8 § andra stycket MB följer att områden som är av riksintresse för anläggningar för industriell produktion, energiproduktion, energidistribution, kommunikationer, vattenförsörjning eller avfallshantering ska skyddas mot åtgärder som kan påtagligt försvåra tillkomsten eller utnyttjandet av anläggningarna. Enligt 3 kap. 10 § ska om ett område är av riksintresse för flera oförenliga ändamål, företräde ges åt det eller de ändamål som på lämpligaste sätt främjar en långsiktig hushållning med marken, vattnet och den fysiska miljön i övrigt. Beslut med stöd av första stycket får inte strida mot bestämmelserna i 4 kap. Enligt 4 kap. 8 § MB är de områden som anges i 2-8 §§, med hänsyn till de natur- och kulturvärden som finns i området, i sin helhet av riksintresse. I 4 kap. 2 § MB ska inom området Vättern med öar och strandområden, turismens och friluftslivets, främst det rörliga friluftslivets, intressen beaktas vid bedömningen av tillåtligheten av exploateringsföretag eller andra ingrepp i miljön.

BEDÖMNING

Länsstyrelsen arbetar med genomförande av de av riksdagen beslutade miljömålen. Naturreservatsbildning av Berget bidrar till att miljö kvalitetsmålen "Levande skogar" och "Ett rikt växt- och djurliv" uppfylls.

Berget är en lövdominerad skog inom värdetrakten Östra Vätterbranterna och i ett dellandskap med naturvärden knutna till ädellövskog och jätteträd.

Området har med sina flera grova och spärrgreniga ekar och björkar ett högt värde på bistandsnivå. Med närliggande naturreservat inom Östra Vätterbranterna bedöms även Berget ha goda förutsättningar för långsiktigt bevarande av flora och fauna. I Berget växer ädel- och triviallövskog vilket är en prioriterad skogstyp vid val av områden för långsiktigt skydd. Naturreservatsbildning av Berget prioriteras därför enligt den strategi som finns vid urval av skogsområden för långsiktigt skydd (Strategi för formellt skydd av skog i Jönköpings län. 2006, Länsstyrelsen i Jönköpings län och Skogsvårdsstyrelsen Jönköping-Kronoberg).

Inom området finns två nyckelbiotoper registrerade av Skogsstyrelsen. Området med dess lövrika skog, delvis i brantmiljö och de naturvärden som är knutna till dessa utgör en viktig del i bevarandet av biologisk mångfald inom värdetrakten Östra Vätterbranterna. En fornlämning finns registrerad i naturreservatet i form av en torpgrund från medeltiden.

Länsstyrelsen bedömer att områdets höga naturvärden motiverar ett skydd mot främst avverkning av lövskog och borttransport av död ved. För att bevara ädellövskogen krävs att gran begränsas genom återkommande röjningar. För att bevara områdets naturvärden knutna till de grova lövträden krävs en anpassad skötsel med bland annat frihuggning av de grova lövträden och eventuell stängsling. Detta för att gynna etablering av nya lövträd, främst ädellövträd. Området ska därför skyddas som naturreservat.

Föreskrifterna är anpassade till naturreservatets syften och värden. De är främst avsedda att förhindra skogsbruk. Länsstyrelsen har enligt 7 kap. 25 § MB avvägt föreskrifterna för området mot sakägares intresse och bedömer att föreskrifterna inte går längre än vad som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

Då fastigheten som berörs av reservatet genomkorsas av E4:an och endast en smal remsa av fastigheten blir kvar på den östra sidan tas beslut om naturreservat endast på den västra sidan.

År 2005 pekades 12 områden ut i Östra Vätterbranterna som skulle skyddas i form av naturreservat. Utöver dessa skulle endast markägarinitierade områden skyddas. Berget är ett initiativ från en markägare. Angränsande fastighet med nyckelbiotop har erbjudits att ingå i naturreservatet men markägaren har tackat nej. Länsstyrelsen har inte bedömt det motiverat att frångå principen om markägarens initierade områden.

Berget ligger helt inom ett område utpekad som riksintresse för naturvård (NRO06008) och kulturmiljövård (F78), som enligt 3 kap. 6 § MB ska skyddas mot åtgärder som kan påtagligt skada natur- eller kulturmiljön. Det ligger även inom riksintresset för det rörliga friluftslivet (Vättern med öar och strandområden) enligt 4 kap. 2 § MB. Naturreservatet berörs i sin helhet av ett område som av Statens energimyndighet utpekats som riksintresse för

vindbruk enligt 3 kap. 8 § MB (F028). Vid en prövning av flera oförenliga riksintressen enligt 3 kap. 5-8 §§ MB ska enligt 3 kap. 10 § MB företräde ges åt det eller de ändamål som på lämpligaste sätt främjar en långsiktig hushållning av marken, vattnet och den fysiska miljön i övrigt. Beslut med hänvisning till 3 kap. 10 § MB får inte strida mot bestämmelserna i 4 kap. MB.

De aktuella riksintresseområdena är överlappande. Att naturreservatet ligger angränsande till trafikerad väg (E4:an) utgör en begränsning vid etablering av vindkraft i området. Jönköpings kommun har år 2008 antagit en policy för etablering av vindkraft. Vindkraftpolicyn anger att etablering av vindkraftverk inom naturreservat generellt inte bedöms som lämplig på grund av de höga natur- och bevarandevärdena. Om ett motstående riksintresse bedöms att påtagligt skadas av en etablering av vindkraftverk, anges i policyn att en etablering inte kan ske. Inom områden med överlappande riksintressen skulle exploatering i form av nutidens vindkraft skada riksintresse för naturvård och biologiska värden knutna till gammal skog och grova träd, genom den markberedning, schaktning och anläggande av vägar detta skulle innebära.

Vid en avvägning mellan de olika riksintressena bedömer Länsstyrelsen, mot bakgrund av ovanstående, att bildande av naturreservatet Berget på bästa sätt främjar en långsiktig hushållning av det aktuella området. Beslutet om naturreservatet kan inte heller anses strida mot bestämmelserna i 4 kap. MB. Naturreservatsbildningen är förenlig med hushållningsbestämmelserna i 3 och 4 kap. MB och med den för området gällande översiktsplanen.

I enlighet med vad som sägs i 4 och 5 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning, bedömer Länsstyrelsen att de föreslagna ordningsföreskrifterna enligt 7 kap 30 § MB innebär så begränsade kostnadsmässiga och andra konsekvenser att det saknas skäl för en konsekvensutredning av regelgivningen.

Hur man överklagar

Detta beslut kan överklagas hos regeringen (Miljödepartementet) **genom skrivelse till Länsstyrelsen** – se bilaga 4 (formulär 23).

Upplysning

Beslutet ska kungöras i länets författningssamling, samt i Jönköpings Posten. Föreskrifterna enligt 7 kap. 30 § MB träder i kraft den 8 februari 2013 och de gäller omedelbart även om de överklagas.

Den som berörs av detta beslut har rätt att överklaga. Överklagandet skall ha inkommit till Länsstyrelsen senast den 7 februari 2013.

Den som berörs av detta beslut har rätt att överklaga. Överklagandet skall ha inkommit till Länsstyrelsen senast den 7 februari 2013.

I den slutliga handläggningen av detta ärende, i vilket länsråd Anneli Wirtén beslutat och naturvårdshandläggare Therese Helgesson varit föredragande, har även tillförordnande enhetschefen för Naturskydd och tillsyn Charlotta Urberg deltagit.

Anneli Wirtén

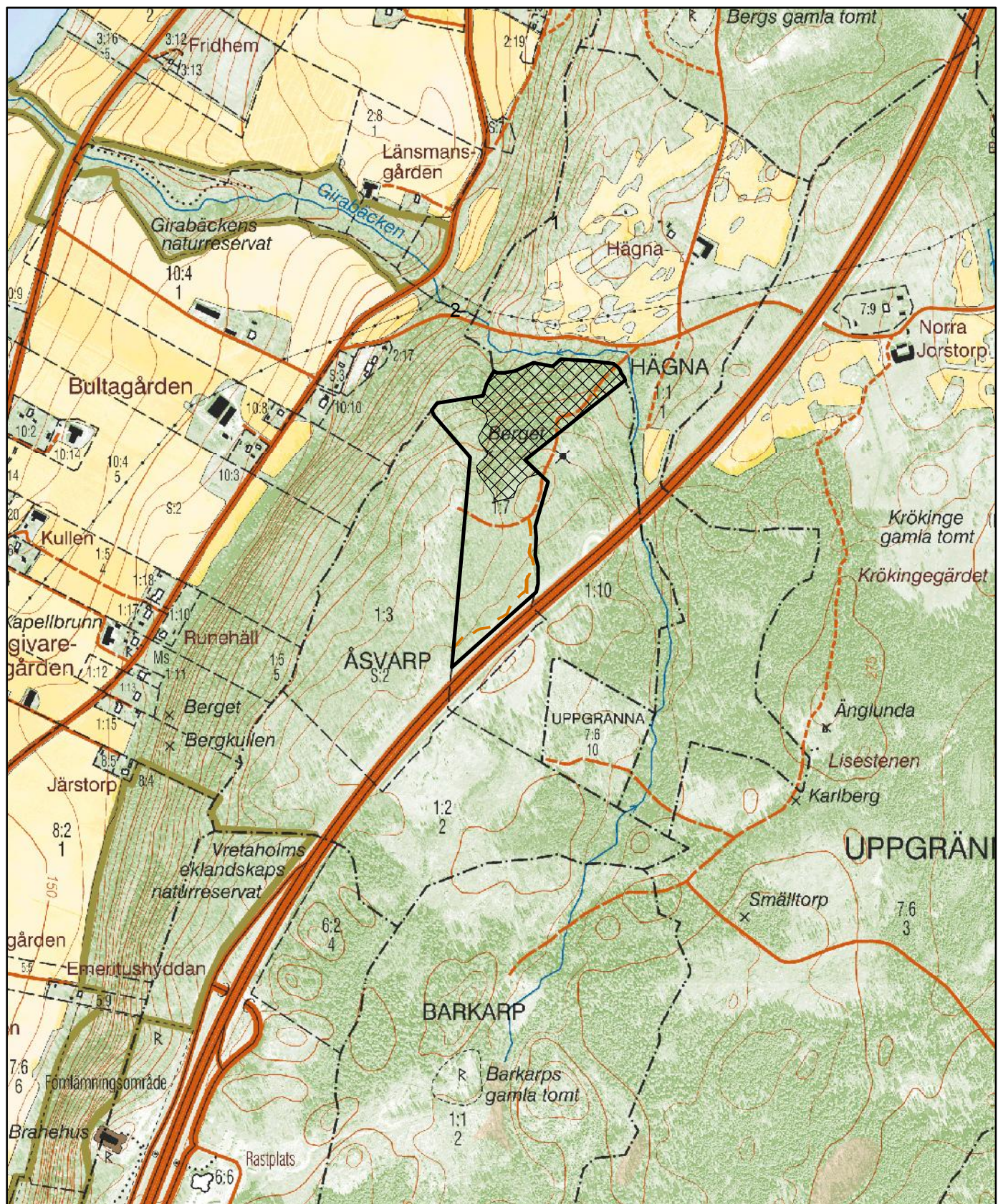
Therese Helgesson

Bilagor

1. Beslutskarta
2. Skötselplan med bilagor
3. Sakägarförteckning
4. Hur man överklagar
5. Sändlista

Naturreservatet Berget

Tillhör Länsstyrelsens beslut
2013-01-08, dnr 511-4301-2012

1:10 000

- Naturreseptatets gräns
- Föreskriftsområde B3
- Vägar

Skötselplan för naturreservatet Berget i Jönköpings kommun

Innehållsförteckning

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1. SYFTET MED NATURRESERVATET	3
2. BESKRIVNING AV OMRÅDET	3
2.1 Administrativa data	3
2.2 Topografi, geologi och hydrologi	4
2.3 Historik och markanvändning	4
2.4 Växt- och djurliv	4
2.5 Friluftsliv	5
2.6 Bebyggelse och anläggningar	5
2.7 Källförteckning	5
3. MÅL OCH SKÖTSELÅTGÄRDER FÖR NATURRESERVATET	5
3.1 Övergripande mål med skötseln	5
3.2 Skötselområden med bevarandemål och åtgärder	5
3.3 Friluftsliv och gränser	7
3.4 Sammanfattning av planerade skötselåtgärder	8
4. DOKUMENTATION OCH UPPFÖLJNING	8
4.1 Uppföljning av skötselåtgärder	8
4.2 Uppföljning av bevarandemål	8
5. BILAGOR	8

Skötselplanens giltighetstid

Skötselplanen har upprättats av Länsstyrelsen i Jönköpings län 2013 och gäller tills vidare men bör revideras när tillsyn eller uppföljning visar att behov finns. Beslutets syfte och föreskrifter sätter ramarna för skötselplanens revidering.

Vid frågor om skötsel av reservat kontakta Länsstyrelsens växel, telefon: 036-39 50 00.

1. Syftet med naturreservatet

Syftet med naturreservatet är att:

- bevara och vårda lövskog med ett betydande inslag av grova och/eller gamla ädellövträd
- bevara och vårda barrblandskog med senvuxna ekar i en solexponerad västbrant
- bevara biologisk mångfald knutna till dessa miljöer

Syftet ska uppnås genom att:

- grova lövträd frihuggs
- begränsning av gran får ske
- barrblandskogen lämnas i huvudsak för fri utveckling
- på en avverkningsyta etableras lövskog

2. Beskrivning av området

2.1 ADMINISTRATIVA DATA

Namn	Berget
Skyddsform	Naturreservat
Areal	8,2 hektar
Beslut om Natura 2000	Nej
IUCN-kategori	IV – Habitat/Artskyddsområde
Miljömål	Levande skogar Ett rikt växt- och djurliv
Län	Jönköping
Kommun	Jönköpings
Socken	Gränna
Naturgeografisk region	Sydsvenska höglandets centrala och östra delar (13)
Koordinater	N 471 500 E 643 6000 (SWEREF99TM)
Lägesbeskrivning	5 km nordost om Gränna
Fastighet	Åsvarp 1:7 Nyttjanderätter och servitut redovisas i sakägarförteckningen, bilaga 3
Markägarkategorier	Staten (Naturvårdsverket)
Gräns	Enligt beslutskartan, bilaga 1.
Förvaltare	Länsstyrelsen i Jönköpings län

Areal per markslag

Skog	8,2 ha
------	--------

<i>Naturtyper</i>		<i>Natura 2000-habitat</i>	
Ädellövnaturskog	3,4 ha	Ädellövskog (9020)	3,4 ha
Klibbalkärr	0,2 ha	Lövsumpskog av fennoskandisk typ (9080)	0,2 ha
Triviallövskog	3,7 ha	Ej naturahabitat	3,7 ha
Barrblandskog	0,9 ha	Ej naturahabitat	0,9 ha

2.2 TOPOGRAFI, GEOLOGI OCH HYDROLOGI

Reservatsområdet ligger 5 km nordost om Gränna väster om europaväg 4. En förkastningsbrant går genom området i nord-sydlig riktning. Höjdskillnaden i området är cirka 35 m och på några platser går berg i dagen.

Bergrunden består huvudsakligen av yngre granit med inslag av sandsten och lerskiffer i de nordvästra delarna. Jordarten utgörs huvudsakligen av morän. Moränen har delvis sitt ursprung från Visingsöformationens kalkhaltiga skiffrar som ger lättvittrad och basisk jordmån.

Markförhållandena varierar från fuktig bördig ängsmark med källpåverkan till torrare markförhållanden med tunnare jordtäcke. I området finns en vattenspegel. Hela området tillhör Motala ströms avrinningsområde och Vätterns delavrinningsområde.

2.3 HISTORIK OCH MARKANVÄNDNING

I området finns inga registrerade fasta fornlämningar. Det finns dock en övrig kulturhistorisk lämning i form av ett sentida torp (Gränna 244:1), som gett reservatet sitt namn. Enligt 50-talskartan så var markanvändningen vid den tiden hagmarksbete.

2.4 VÄXT- OCH DJURLIV

Den södra delen av reservatet utgörs av blandlövsskog med inslag av grova spärrgreniga ekar, björkar av hagmarkskaraktär och äldre hasselbuketter. Merparten av de grova ekarna börjar nå den storlek att de kan kallas för jätteträd. På de gamla ekarna hittar man den rödlistade arten rosa skärelav och andra arter som rostfläck, guldlockmossa och fällmossa. Tillgången på äldre träd och död ved är god. Den gamla hagmarken har i dag växt igen med yngre hassel, björk och asp. I området finns också ett klibbalkärr med vattenspegel.

I norra delen av reservatet finns två nyckelbiotoper utpekade av Skogsstyrelsen. Den södra av nyckelbiotoperna utgörs av grova lågväxta ekar som omgärdas av högvuxen gran. Den norra nyckelbiotopen är främst utpekad på grund av en gammal grov ek som hyser flera ovanliga arter av lavar så som signalarterna kornig nållav och fällmossa.

Kända förekomster av signalarter och rödlistade arter finns samlade i bilaga 2a.

2.5 FRILUFTSLIV

Naturreservat Berget ligger i nära anslutning till turistvägen Gränna-Ödeshög men har idag inget större besöksstryck.

2.6 BEBYGGELSE OCH ANLÄGGNINGAR

Ingen bebyggelse eller andra anläggningar finns inom området. Det genomkorsas dock av en äldre samfällad väg som halvvägs genom reservatet vänder västerut till grannfastigheten. En ännu äldre väg går vidare genom reservatet söderut och sägs vara den gamla vägen till Brahehus.

2.7 KÄLLFÖRTECKNING

Fornlämningsregistret. Riksantikvarieämbetet.

Länsstyrelsen i Jönköpings län. Databas över hotade arter.

Länsstyrelsen och Skogsvårdsstyrelsen. Strategi för formellt skydd av skog i Jönköpings län. Meddelande 2006:8.

SGU Jordartskartan.

SGU Berggrundskarta.

Skogsvårdsstyrelsen Nyckelbiotopsbeskrivningar.

3. Mål och skötselåtgärder för naturreservatet

3.1 ÖVERGRIPANDE MÅL MED SKÖTSELN

Skötseln i Berget syftar till att förstärka och bevara ett lövskogsområde med jätteträd genom anpassad skötsel. Det ska uppnås genom att de gamla träden frihuggs och på så sätt gynna storlekstillväxt och överlevnad på vissa träd, främst ädellövträd, björk och asp. Granskog har avvecklats för att återskapa lövdominerad skog med jätteträd. Löpande åtgärder för att begränsa granföryngring i syfte att gynna ädellövträd och tall kommer behöva göras. För att få en fortsatt kontinuitet av grova lövträd ska det även friställas yngre träd.

3.2 SKÖTSELOMRÅDEN MED BEVARANDEMÅL OCH ÅTGÄRDER

För skötselområdesindelning, se skötselplankarta bilaga 2a.

SKÖTSELOMRÅDE 1	LÖVSKOGEN	7,3 HA
Naturtyp:	Ädellövskog	3,4 ha
	Klibbalkärr	0,2 ha
	Triviallövskog	3,7 ha
Natura 2000-habitat:	Ädellövskog (9020)	3,4 ha
	Lövsumpskog av	

fennoskandisk typ (9080)	0,2 ha
Ej naturahabitat	3,7 ha

OMRÅDESBESKRIVNING

Skötselområdet utgörs av en gammal ekhage med grova spärrgreniga ekar, hassel och gamla vårtbjörkar av hagmarkskaraktär. Hagmarken är idag igenvuxen av yngre blandlövskog och hassel med måttlig tillgång till död ved. I området finns ett klubbalkärr med vattenspegel.

I den norra delen av skötselområdet har all gran avverkats. All löv sparades och kvar står nu enstaka lövträd och torrträd. Detta är delområde 1a.

BEVARANDEMÅL

Området ska vara en ekdominerad lövskog med betydande inslag av gamla ädellövträd. Det ska finnas fritt stående gamla och/eller grova ädellövträd med solbelysta stammar. Naturliga processer som åldrande och avdöende leder till att död ved finns i olika grovlekar och nedbrytningsgrader och att skogen är olikåldrig med olika trädslag. Skogen ska hysa en artrik flora och fauna, främst med avseende på arter knutna till grova lövträd.

Förekommande rödlistade arter som är knutna till gamla ädellövträd och skogsmiljön ska ha förutsättningar att reproducera sig och leva kvar i området. Arealen ekdominerad lövskog med betydande inslag av gamla ädellövträd ska vara ca 7,1 ha.

RESTAURERINGSÅTGÄRDER

- Det ska senast 2018 försiktigt röjas kring grova ekar så att inga träd växer upp i dess kronor. Vid röjning ska i första hand ekar prioriteras att friställas och därefter en diversitet av olika arter lövträd, syftet med detta är att få upp en blandning av äldre solbelysta lövträd. Även ringbarkning av träd kring ekarna kan vara lämpligt för att skapa stående död ved, syftet med detta är att skapa livsmiljöer för bland annat trädlevande insekter. Avverkade träd och buskar ska, om det ej blir i betydande mängder, lämnas kvar i området.
- Vid behov utförs föryngringsåtgärder för att gynna etablering av ek och asp, till exempel stängsling av hyggen för att förhindra betning och fejning av vilt senast 2018.

LÖPANDE SKÖTSELÅTGÄRDER

- Det ska vid behov röjas kring grova lövträd för att hålla stammarna solbelysta, samt röja vid några yngre lövträd för att säkra kontinuiteten med kommande grova lövträd. En första utredning ska ske senast 2018, därefter var 10:e år.
- Röjning av ung gran (max 10cm i brösthöjdsdiameter) ska göras vid behov. En första utredning ska ske senast 2018, därefter var 5-10:e

år. I anslutning till inventeringen görs de röjningar av ung gran som behövs.

SKÖTSELOMRÅDE 2	BARRBLANDSKOGEN	0,9 HA
Naturtyp:	Barrblandskog	0,9 ha
Natura 2000-habitat:	Västlig taiga (9010)	0,9 ha

OMRÅDESBESKRIVNING

Området utgörs av en barrblandskog med inslag av ek och asp. Det ska finnas fritt stående gamla och/eller grova ädellövträd med solbelysta stammar. Skogen ligger i västra delen av reservatet och sluttar ner mot Vättern. I de sluttande partierna går det bitvis berg i dagen. På de få flacka delarna finns gläntor med gott om olika örter.

BEVARANDEMÅL

Barrblandskogen ska ha inslag av lövträd främst ek och asp i olika åldrar. Trots att det ska vara en barrdominerad skog ska lövträden ha möjlighet till förnygring och åldrande utan att konkurreras ut av granen. Luckigheten ska även den finnas kvar. Arealen barrblandskog ska vara ca 0,9 ha.

RESTAURERINGSÅTGÄRDER

- Inga

LÖPANDE SKÖTSELÅTGÄRDER

- Det ska vid behov röjas kring grova lövträd för att hålla stammarna solbelysta, samt röja vid några yngre lövträd för att säkra kontinuiteten med kommande grova lövträd. En första utredning ska ske senast 2018, därefter var 10:e år.
- Röjning av ung gran (max 10cm i brösthöjdsdiameter) ska göras vid behov. En första utredning ska ske senast 2018, därefter var 5-10:e år. I anslutning till inventeringen görs de röjningar av ung gran som behövs.

3.3 FRILUFTSLIV OCH GRÄNSER

För lokalisering av friluftsanordningar, se karta bilaga 2b.

BEVARANDEMÅL

Naturreservatets gräns ska vara markerad. Berget är ett naturreseptat i nära anslutning till turistvägen Gränna-Ödeshög. Besökare till reservatet ska kunna ta del av information genom en informationstavla vid skogsbilvägen som går genom reservatet.

SKÖTSELÅTGÄRDER

- Naturreservatets gränser ska markeras enligt Naturvårdsverkets anvisningar inom 1 år efter att beslutet om naturreservatet vunnit laga kraft.
- Informationstavla ska placeras ut på lämplig plats utmed vägen inom 1 år efter att beslutet om naturreservatet vunnit laga kraft.
- Informationstavlan ska innehålla karta över området, information om naturreservatets naturvärden, naturreservatsföreskrifter för allmänheten samt delar av allemansrätten.

3.4. SAMMANFATTNING AV PLANERADE SKÖTSELÅTGÄRDER

Åtgärd	Var	När
Gränsmarkering	Yttergräns	Inom 1 år efter beslut
Informationsskylt	I anslutning till skogsvägen som går genom reservatet	Inom 1 år efter beslut
Behovsutredning av röjning av gran	Skötselområde 1 och 2	Senast 2018 och därefter vart 5-10 år
Behovsutredning inför stängsling av hyggen	Skötselområde 2	Senast 2018
Behovsutredning inför frihuggning av gamla och/eller grova lövträd	Skötselområde 1	Senast 2018 och därefter vart 10:e år

4. Dokumentation och uppföljning

4.1 UPPFÖLJNING AV SKÖTSELÅTGÄRDER

Alla skötselåtgärder som utförs inom naturreservatet ska dokumenteras, skriftligt och vid behov med foto. I dokumentationen ska framgå vilka åtgärder som genomförts och när de genomfördes, samt vem som utförde åtgärden.

4.2 UPPFÖLJNING AV BEVARANDEMÅL

En fördjupad uppföljning av naturreservatets värden (natur- och friluftslivs-värden) och de uppsatta bevarandemålen bör ske. Uppföljningen ska ske enligt riktlinjer för uppföljning av skyddade områden.

5. Bilagor

- 2a Artlista
- 2b Skötselplankarta

Urval av arter inom naturreservatet Berget

Nedan redovisas kända förekomster av rödlistade arter och signalarter. Arterna är indelade i grupp och därefter i bokstavsordning efter det svenska namnet med det latinska namnet inom parentes.

Kategori: RE (försvunnen), CR (akut hotad), EN (starkt hotad), VU (sårbar), NT (missgynnad), DD (kunskapsbrist), LC (rödlistad 2005 men 2010 bedömd livskraftig), S3 (högt signalvärde), S2 (medelgott signalvärde), S1 (lågt signalvärde).

Inventerat: det år som senaste fyndet observerades.

Referens: SKS nyckelbiotopsinventering (Skogsstyrelsen), Länsstyrelsen (Länsstyrelsen).

<i>Art</i>	<i>Kategori</i>	<i>Invent.år</i>	<i>Ref.</i>
Kärlväxter			
Blåsippa (<i>Hepatica nobilis</i>)	S1, LC	2010	Länsstyrelsen
Gullpudra (<i>Chrysosplenium alternifolium</i>)	S2	2010	Länsstyrelsen
Kärrfibbla (<i>Crepis paludosa</i>)	S2	2001	SKS
Lundstjärnblomma (<i>Stellaria nemorum</i>)	S2	2001	SKS
Vätteros (<i>Latbraea squamaria</i>)	S3	2001	SKS
Mossor			
Fällmossa (<i>Antitrichia curtipendula</i>)	S3	2002	SKS
Guldlocksmossa (<i>Homolothecium sericeum</i>)	S2	2010	Länsstyrelsen
Krusig ulota (<i>Ulota crispa</i>)	S2	2010	Länsstyrelsen
Lavar			
Kornig nållav (<i>Chanenotheca chlorella</i>)	S3	2002	SKS
Rosa skärelav (<i>Schismatomma pericleum</i>)	S3, NT	1999	SKS
Sotlav (<i>Cypbelium inquinans</i>)	S3	2001	SKS
Svampar			
Kantarellmussling (<i>Plicaturopsis crispa</i>)	S3	2010	Länsstyrelsen

Källförteckning:

Artdatabanken 2010. Rödlistade arter i Sverige 2010.

Skogsstyrelsen 1994. Signalarter i projekt nyckelbiotoper.

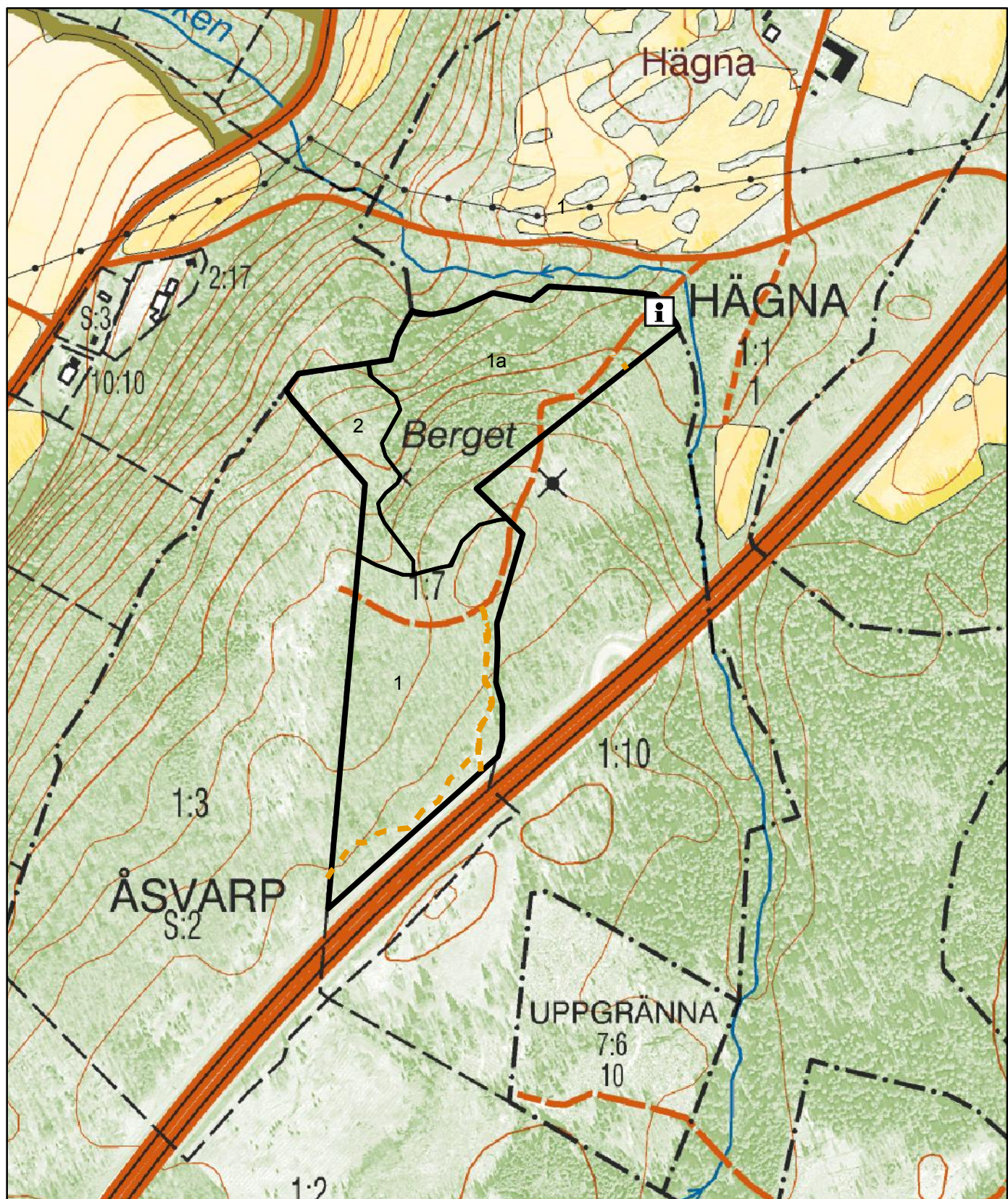
Skogsstyrelsen 2000. Signalarter – indikatorer på skyddsvärd skog.

Naturreservatet Berget

Skötselplan/Gränslinje/Friluftsanordningar

Tillhör Länsstyrelsens beslut

2013-01-08, dnr 511-4301-2012

1:5 000

Informationsskylt

Vägar

Naturreseptatets gräns

Skötselområde

1 - Lövslogen

1a - Lövslogen

2 - Barrblandskogen

© Lantmäteriet

Kartkälla: Länsstyrelsen i Jönköpings län
Godkänd ur sekretessynpunkt för spridning
Lantmäteriverket 1999-09-16